

Izhajajo vsako jutro.

Veljajo do konca leta 1918 20 K.

Za četrt leta K 10.—

Mesečno K 3.50.

Posamezna številka 20 v.

Oglasi po dogovoru.

Št. 67.

V Ljubljani, četrtek dne 19. septembra 1918.

Leto I.

Jugoslovansko vprašanje pred odločitvijo? Uradni odgovor Amerike na avstrijsko mirovno noto.

Avstrijsko vojno poročilo.

Italijanska ofenziva.

Dunaj, 18. septembra. (K. u.) Uradno.

Italijansko bojišče.

Italijan je nadaljeval svoje napore, da bi osvojil naše postojanke v ozemlju Monte Pertica. Cilj njegovih včerajšnjih, s silnim artiljerijskim ognjem in ognjem min spremljanih napadov je bilo sleme Tassona, proti kateremu je petkrat navalil. Sovražnik je bil vsakokrat v silnih približjih bojnih odbit.

Na Monte Tomba in na Monte Solarolo so se izjalovili sovražni približevalni poskusi. Na asijski visoki planoti od časa do časa težki artiljerijski boji.

Številni sovražni letalci so metali na več krajev zadaj za pialvsko fronto in v dolini Adiče bombe, ne da bi napravili znatno škodo.

Albanija.

Delni napad Italijanov vzdož obali je bil zavržen.

Na višavskem pobočju jugozahodno Berata, kjer smo pomaknili svoje črte proti jugu, so bili odbiti sovražni protinapadi.

Zahodno bojišče.

Pri c. in kr. četah nič važnega.

Šef. gen. štaba.

Nemško vojno poročilo. Ofenziva zadeva na močno defenzivo. — Bolgari v boju z Grki, Srbi in Fran- cozi.

Večerno poročilo.

Berolin, 16. septembra. (K. u.) Uradno.

Med Ailetto in Aisno so se ponesečili novi sovražni napadi. — Z drugih front nič novega.

Vojna skupina kraljeviča Ruprechta.

Pri Ypernu so bili zavrženi sunki, na obeh straneh kanala La Bassee pa večkrat ponovljeni delni napadi nasprotnika.

Vojna skupina generala polkovnika von Boehna.

Poskusi sovražnika, prebiti se severno gozda Holnon do naših črt, kakor tudi delni napadi proti Holnonu in Essigny Le Grand so se izjalovili.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča.

Med Ailetto in Aisno je nadaljeval Francoz svoje napade. Dopoldne je napravil sunek med Vauxaillonom in Allemantom, popoldne pa po najmočnejšem ognju na celi fronti z močnimi silami. Sovražnik, ki je bil sprva na Pinsnu in južno ceste Laffaux—Chavignon vdrl v naše črte, je bil v protisunku zopet vržen nazaj.

Proti ostali fronti naprjeni napadi so se zrušili pred našimi črtami.

Vojna skupina generala von Gallwita.

Nobenega posebnega bojnega delovanja.

Vojna skupina vojvoda Albrechta.

Manjši poizvedovalni spopadi ob lotaringijski fronti in v Vogezih.

Macedonsko bojišče.

Vzhodno Černe stoji Bolgari od 15. septembra v boju s Francozi, Srbi in Grki. V zavržitev sovražnika so bili zastavljeni tudi nemški bataljoni.

Večerno poročilo.

Berolin, 18. septembra. (K. u.) Uradno.

Angleško-francoski napadi na široki fronti od Havrincourta do Somme. Proti sovražniku, ki je vdrl na središče bojišča med Havrincourtom in potokom Omignonom, naskakujemo. Sicer so se na fronti izjalovili sovražni napadi. Bojujemo se povsod zapadno naših starih Siegfriedovih postojank.

von Ludendorff.

Podvodna vojska.

Berolin, 18. septembra. V sredozemskem morju smo potopili 9000 ton.

Šef admir. štaba.

Letalski napad na Pariz.

Bern, 17. septembra. „Progres de Lyon“ javlja po francoskih listih, da je napravil zadnji

nemški polet nad Pariz v mestu mnogo škodé. Nemci so se posluževali nove vrste vžigalnih bomb.

Novo francosko vojno posojilo.

Pariz, 17. septembra. Finančni minister Klotz je predložil zbornici zakonski načrt za vojno posojilo v neomejenem znesku. Papirje bodo obrestovali po 4 odstotke.

Porazdelitev ujetnikov in plena med Francozi in Američani.

Kodanj, 17. septembra. Glasilo ameriških čet na Francoskem „Stars and Stripes“ piše, da si dele Američani in Francozi ujetnike ter plen, ki so ga napravili v skupnih bojih, po sledečem ključu: Porazdelitev se izvede sorazmerno na podlagi števila ameriških in francoskih čet ki se udeležijo boja. Če je n. pr. ujele 800 Francozov in 200 Američanov skupaj 700 mož, tedaj pride 560 na Francoze in 140 jih dobe Američani. Torej tu v razmerju 4 : 1. Isto velja o vojnem plenu.

Kako je nastalo enotno poveljstvo antantnih armad.

Ženeva, 17. septembra. „Gaulois“ popisuje pot, po kateri so prišli a'iranci do enotnega poveljstva. Poincare, Milner, Clemenceau, Haig, Foch in Petain so se mudili v Doulensu. Razgovarjali so se o potrebi, zbrati z ozirom na pričakovano nemško ofenzivo vse francoske rezerve. Pri tej priliki je bila izražena tudi misel o enotnem poveljstvu. Foch se je je oprjel in jo vneto zagovarjal. Slikal je resnost položaja in naglašal, da more prinesiti rešitev le absolutno enotno vrhovno poveljstvo. Clemenceau mu je pritril, Milner, Haig in Petain, ki so se sprva obotavljali, so jima sledili. Zastopniki Anglije so privolili, da postane kak francoski generalisimus. Petain, ki je bil do takrat vrhovni poveljnik, je bil pripravljen prevzeti mesto adlata svojega dosedanega podložnika Focha. Nato je sprejel Foch funkcije generalisima.

Angleži so ljubosumni.

Ženeva, 17. septembra. „Temps“ prinaša iz Londona brzojavno poročilo o izmišljenih vesteh, češ da ameriške čete nosijo sedaj številčno glavno breme ofenzive. Brzojavka trdi, da ameriški kontingenti še daleko ne dosegajo števila angleških čet. London je zelo ozlovoljen, ker posamezni francoski listi zdaj tako pišejo, kot da je osvoboditev Francije le delo Francozov in Američanov, ko pa so vendar notorično Angleži najmanj toliko pripomogli do teh uspehov.

Irska ne dá vojakov.

Rotterdam, 17. septembra. French je vpo-kladal 50.000 Ircev. Pozivu pa se je odzvalo le 4000 irskih rekrutov. Tako se poročila iz Dublina.

Dosedanje mirovne ponudbe.

Prvo mirovno ponudbo so stavile centralne sile 12. decembra l. 1916. To ponudbo je prvi odklonil Briand v francoski zbornici 14. decembra, ko je rekel: „Moja dolžnost je, da varujem deželo pred zastrupljenjem.“ Noto je imenoval „nedoločno in temno“, ki hoče „slepiti nevtalce in nemško ljudstvo in manever, da zaseje med ali-irance razdor.“

Istege dne je odklonil ponudbo tudi Sonnino, dva dni pozneje pa tedanji ruski vnarni minister Pokrowskij. 19. decembra je upostavil Lloyd George kot odgovor svoje pogoje: reduktion, reparation, sanction — idite nazaj za mejo, povrnite škodo in dajte nam garancije, da se kaj takega ne bo več ponavljalo.

22. decembra l. 1916. je razposlal Wilson svojo prvo okrožnico, kateri so se pridružili tudi nevtalci. Centralne vlasti so predlogu pritrđile, „da se naj sestanejo zastopniki vojskujočih se držav na nevtalnih tleh.“ 30. decembra je antanta ta predlog odklonila, na kar sta nemški cesar in naš vladar v svojih armadnih poveljih izjavila, da se mora vojska nadaljevati, čeprav sta pripravljena na mir.

3. februarja so prekinili Amerikanci diplomatske zveze z Nemčijo.

14. julija 1917 je sprejel nemški državni zbor svojo znano mirovno resolucijo, katera je bila sprejeta z 214 proti 116 glasovom.

18. avgusta 1917 je sledila papeževa mirovna nota; Amerika jo je prva odklonila. Nato so začeli poskušati socialisti v Stockholmu, kar se ni obneslo. 2. oktobra je govoril v Budimpešti grof

Černin o sporazumnem miru in o razoroženju. odgovor je bil zopet negativen. 28. novembra so vabili ruski revolucionarji svet na mirovna pogajanja, ki so pa dovela le do brest-litovskega miru, katerega antanta ne priznava. Brest-litovskemu miru je sledila doba velikanske vojne hujškarije, ki še danes ni utihnila.

8. januarja 1918 je predložil Wilson v ameriški zbornici svoj mirovni načrt. Tega so centralne sile priznale le deloma, zato se je mirovno gibanje zopet razbilito. Tudi Landsdownejev nastop ni prinesel nobene izpremembe in zato moramo samo potrpežljivo čakati, kaj nam bo prinesla bodočnost.

Uradni ameriški odgovor na mirovno noto.

Na konferenco ne pojdejo.

Washington, 17. septembra. Državni tajnik Lansing je izjavil: Pooblaščen sem od prezidenta, da izjavim, da bo odgovor prezidentov na povabilo na konferenco sledeč: Vlada Zedinjenih držav smatra, da je mogoč samo en odgovor na noto avstro-ogrsko monarhije. Jaz sem opetovano povedal z vso odkritosrčnostjo pogoje, na podlagi katerih bi se Zedinjene države razgovarjale o miru in Zedinjene države ne bodo šle na nobeno konferenco, ker so svoje stališče že precizirale.

To je prva uradna izjava na mirovno noto. Ker igrajo Amerikanci med našimi nasprotniki prvo vlogo, zato ne bomo razočarani od odgovorov ostalih sovražnih vlad.

New York, 17. septembra. Časopisje Zedinjenik držav odklanja z malimi izjemami mirovno noto, katero imenuje „dvoumen korak avstrijske vlade“, ki je le „del tevonske goljufije“.

„Sejanje bacilov“.

Chlasso, 18. septembra. Dunajska nota je došla italijanski vladi predvčeraj. — „Giornale d'Italia“ pravi, da se mora antanta varovati opasnosti, da bi se zapletla v razprave, ki bi jej bile škodljive. — „Tribuna“ ni proti izmeni misli, zamera ja dunajski vladi, da hoče razrušiti medsebojno zaupanje antantnih držav. — „Corriere della Sera“ pravi o dunajskem koraku, da je „kultura bacilov“. — „Secolo“ je proti Dunajski vladi, dočim govori „Corriere“ o naraščajoči vojaški pomoči Amerikancev. — „Idea Nazionale“ priporoča boj proti Avstriji.

Berolin, 18. septembra. „Berliner Tagblatt“ poroča, da Vatikan ne bo odgovoril na mirovno noto.

Alli — alli.

London, 18. septembra. Večerni londonski in pokrajinski listi obravnavajo noto grofa Buriana s kritično previdnostjo. „Westminster Gazette“ poudarja, da vabi nota vojno države, da bi šle ribariti za temeljem, na katerem bi se dalo razpravljati. — „Stear“ izjavlja, Nemčija mora ven iz svojega vojaškega brloga in javno povedati, je-li pripravljena odpovedati se svojemu vojaškemu častihlepu v Rusiji, Romuniji, Belgiji in povsod drugod. — „Pall Mall Gazette“ pravi: Naš glavni pogoj za mir je, da se ne razpravlja, ampak da se ali sprejmejo ali odklonijo naši predlogi.

Madrid, 18. septembra. Ministrski predsednik Dato je v včerajšnjem ministrskem svetu poročal o Burianovi noti. On je tudi poudaril, da je antanta Španiji prijazno naklonjena.

Ženeva, 18. septembra. „Popolaire“ pravi glede Burianove note, da je vsakemu Francozu bilo nad polno srce, ko je izvedel, da je avstrijska vlada povabila vlade antante, da bi se sestale in pogovorile o načrtih za mir.

Ženeva, 18. septembra. Francoski listi zavračajo Burianovo noto, vendar pa pišejo socijalistiovski listi precej zmierno. Oni so za stvaren odgovor. — „L'heure“ piše, na to mirovno ofenzivo treba odgovoriti z objavo lastnih minimalnih pogojev.

Berolin, 18. septembra. Glasom „Tagesblatta“ pride po londonskih poročilih odgovor na Burianovo noto že čez par dni. Antanta pa bo baje prej zahtevala od osrednjih držav, da se izjavijo sporazumne za odškodnino Belgiji in Srbiji.

Jugoslovansko vpra- šanje.

Jugoslovansko vprašanje stoji neposredno pred svojo odločitvijo, to je najsenzacionalnejša vest, katero nam prinašajo najnovejša poročila. Eden najbolj zamotanih problemov, kar jih pozna

monarhija, se bo odločil v malo dneh ali k večjemu tednih.

Da se nekaj pripravila v Avstriji, to je bilo mogoče posneti iz poročil nemških listov o federalizaciji Avstrije. Te vesti so izšle, kakor se naši bralci gotovo še spominjajo, skoro istočasno v vseh velikih nemških listih in ta istočasnost je nam bila dokaz, da gre za reformo v Avstriji najmanj v sporazumu z nemško vlado, da ne rečemo več.

Tem vestem je sledil sestanek vladarjev v nemškem glavnem stanu, temu je sledil Hintzejev obisk na Dunaju, vicekancler je imel svoj govor in grof Burian je predložil svojo mirovno noto. To stoji vse v tesni zvezi med seboj.

Da se niso razgovarjali v nemškem glavnem stanu samo o poljskem vprašanju, ampak tudi o drugih stvareh, nam dokazuje navzočnost nemškega „referenta za avstrijske zadeve“ v nemškem vnanjem uradu. Mi smo ta fakt svoj čas podčrtali. Govorili so gotovo tudi o miru. Če pa spojimo ta dva pojma: mir in reforme v monarhiji — v celoto, ali ne razume vsak, da obstoji med obema tesna zveza? Najbistrejše glave so že zdavnaj poudarjale, da je najboljša podlaga za svetovni mir notranji mir v monarhiji, do katerega pa pridemo samo potem korenitih reform.

Temu spoznanju se tudi odlični krogi niso mogli dolgo ustavljanjati. Dolgo so se upirali, a enkrat je bilo treba napraviti odločilen korak.

Tak korak je napravil naš vladar. On sam se je zavzel za to, da se morajo razmere v monarhiji urediti, da se pripravijo ugodna tla za vnanji mir.

Sedaj je odvisno od tega, kako bodo ljudje, katerim je poverjena ta težavna in kočljiva naloga, isto izpolnili. Gre se za tri velevažna vprašanja: za češko, poljsko in jugoslovansko. Češko vprašanje bi bilo najložje rešljivo, ker je notranja zadeva monarhije; poljsko in jugoslovansko vprašanje pa segata na mednarodno polje in tega značaja ne moreta izgubiti po svojem bistvu.

Če bodo znali ogrski državniki najti pravo pot do rešitve, jugoslovanski problem pač lahko omilijo, čisto vzeti pa mednarodnega značaja jugoslovanskemu problemu ne bodo mogli, ker se zadeva tudi držav, do katerih njihova oblast ne sega. Ravno v takih slučajih je pa treba največje liberalnosti; vsaka tesnosrčnost bi bila samo škodljiva. Kolikor radodarnější bodo, toliko bolj bodo sledili intencijam vladarjev, za dosego ne le notranjega, ampak tudi vnanjega miru. Politika „močne roke“, ki se obeta na Hrvaškem, bo pa težko kaj dosegla.

Budimpešta, 17. septembra. „A Nap“ poroča: Jugoslovanska kriza se približuje svojemu rešenju in to vsled izrecne volje vladarjeve. Na ta način se izogne monarhija, da bi se o stvari razpravljalo pri mirovnih pogajanjih. Projekt pa ni še popolnoma izdelan. Najtežji del projekta je dalmatinsko vprašanje. Dalmacijo bodo odcepili od Avstrije. Toda neverjetno je, da bi avstrijski državni zbor to odobril, akoravno Dalmatinci žele (?) ujedinenje z Ogrsko, oziroma Hrvaško. Zato je treba, da avstrijska vlada s stvar dobro pripravljeno in doseže od Ogrske rekompencacije. Te bi bile v prvi vrsti materialne. Glede Bosne je avstrijska vlada pripravljena, se pogajati na podlagi, da naj pripadejo anektirane dežele Ogrski, ki plača tužj za to posebno odškodnino. Ogrska vlada meni, da se naj reši ta zadeva v čim večje zadovoljstvo hrvaškega javnega mnenja. V ta namen bi bilo najbolje, da postane Bosna poleg Hrvaške posebna banovina. Pričakovati je, da bo kralj pred odločitvijo zaslišal razne madžarske politike.

Dnevna politika.

Antanta in avstro-ogrski Slovani. Vprašanje bodočnosti avstro-ogrskih narodov je sedaj predmet razpravi v francoskih političnih krogih. Antanta odloči baje njihovo usodo po svojem. V „Echo de Paris“ piše diplomat Pertina: Gotovi ljudje nam pravijo, da pripade, če razbijemo avstro-ogrsko državo, 12 milijonov Nemcev k 70 milijonom Nemcev v državi. Pa tudi, ako bi prišlo res do tega, bi bilo to boljše nego je sedaj, kajti sedaj vlada 12 milijonov Nemcev in 10 milijonov Madarov nad veliko večino, ki je slovenska.

Unkelhüusser — ban? V dunajskih poučenih krogih se govori, da bo imenovan za bana na Hrvaškem dosedanji minister za Hrvaško dr. Unkelhüusser.

Čehoslovaška država od Šumave do Tatre. Poslanec Udržal je imel dne 8. t. m. velik mani-

